

Tiedote ympäristönsuojeluelvoitteista koskien porojen ruokintaa jäälalueilla

Arktisen Lapin ympäristönsuojelu vastaa kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen tehtävistä Sodankylän, Inarin, Muonion, Enontekiön ja Utsjoen kunnissa, ja valvoo näin ollen myös poronhoidosta aiheutuvia ympäristövaikutuksia alueella. Poronhoito on elinkeinotoimintaa. Ympäristönsuojelulain mukaan toiminnanharjoittajan on oltava selvillä toimintansa ympäristövaikutuksista, ympäristöriskeistä ja niiden hallinnasta sekä haitallisten vaikutusten vähentämismahdollisuuksista.

Ympäristönsuojelulaissa ympäristön pilaantumisella tarkoitetaan sellaista päästöä, jonka seurauksena aiheutuu terveyshaittaa, haittaa luonnolle ja sen toiminnoille, luonnonvarojen käyttämisen vaikeutumista, ympäristön yleisen viihtyisyyden tai erityisten kulttuuriarvojen vähentymistä, ympäristön yleiseen virkistyskäyttöön soveltuvuuden vähentymistä, vahinkoa tai haittaa omaisuudelle taikka sen käytölle tai muu näihin rinnastettava yleisen tai yksityisen edun loukkaus.

Toiminnanharjoittajan on järjestettävä toimintansa niin, että ympäristön pilaantuminen voidaan ehkäistä ennakolta. Ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttava toiminta on mahdollisuuksien mukaan sijoitettava siten, että toiminnasta ei aiheudu pilaantumista tai sen vaaraa ja pilaantuminen voidaan ehkäistä. Toiminnan sijoituspaikan soveltuvuuteen vaikuttavat mm. toiminnan luonne, kesto, ajankohta ja ympäristövaikutusten merkittävyys, pilaantumisen todennäköisyys sekä vaikutusalueen herkkyys ympäristön pilaantumiselle. Arktisen Lapin ympäristönsuojelu valvoo koko toiminta-alueellaan näiden ympäristönsuojelulain velvoitteiden noudattamista ympäristön pilaantumisen estämiseksi.

Ympäristönsuojelulain velvoitteiden lisäksi on ympäristön pilaantumisen estämiseksi Inarin, Enontekiön ja Utsjoen kunnissa voimassa olevat ympäristönsuojelumääräykset. Porojen tarhaaminen ja ruokkiminen 1-luokan pohjavesialueilla on näissä kunnissa ympäristönsuojelumääräysten nojalla kielletty. Edelleen näiden kolmen kunnan ympäristönsuojelumääräysten mukaan porojen ruokkiminen heinällä tai muulla rehulla on vesistöjen jäälle tai sen välittömään läheisyyteen kielletty. Ruokintapaikan ja puron, ojan, joen, lammen tai järven väliin on jäätävä vähintään 10 metrin levyinen vyöhyke ja suojavyöhykkeen leveydessä on huomioitava myös tulva siten, että vesi ei nouse 10 metriä lähemmäksi ruokintapaikkaa. Ruokinnaksi ei katsota porojen kokoamisessa ja tokan kuljettamisessa vähäistä ja tilapäistä heinien käyttöä.

Poronhoidon vaikutukset ympäristöön riippuvat alueella olevien porojen määrästä, porojen oleskelun kestosta alueella sekä poroille tarjottavasta ravinnosta. Poronhoidosta aiheutuva kuormitus ympäristöön johtuu muun muassa poroille tarjottavan ravinnon sekä poron ulosteiden ja virtsan sisältämisestä ravinteista. Laiduntamisesta aiheutuva eroosio voi lisätä kuormitusta entisestään. Ravinteiden pitoisuuksien kohoaminen aiheuttaa vesistöissä rehevöitymistä sekä tämän seurauksena muun muassa happikatoa ja kalakuolemia. Myös ulosteiden sisältämät suolistobakteerit saattavat aiheuttaa pintavesien pilaantumista. Ympäristön pilaantumisen riski on suuri alueilla, josta haitta-aineet pääsevät joko suoraan tai valumavesien mukana vesistöön.

Arktisen Lapin ympäristönsuojelu valvoo toimialueellaan porojen ruokintaa ja siitä aiheutuvia ympäristövaikutuksia tehostetusti talvikaudella 2020 – 2021 ja myös jatkossa. Ympäristönsuojelumääräysten vastaisesta sekä ympäristön pilaantumista tai ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavasta porojen ruokinnasta tehdään jatkossa aina tutkintapyyntö poliisille. Valvontaviranomainen voi myös ryhtyä hallintopakotoimiin asian lailliseen tilaan saattamiseksi.

Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen voi yksittäistapauksessa myöntää poikkeuksen ympäristönsuojelumääräyksestä. Poikkeamista tulee hakea kirjallisesti joko joulukuussa julkaistavalla poikkeamishakemuslomakkeella tai vapaamuotoisella hakemuksella. Vapaamuotoisessa hakemuksessa tulee esittää samat tiedot kuin valmiissa poikkeamishakemusohjassa. Poikkeamishakemuksessa tulee esittää perustelut, miksi poikkeaminen on toiminnan harjoittamisen kannalta välttämätöntä. Poikkeamishakemuksesta pyydetään lausunnot asianosaisilta tahoilta, kuten maa- ja vesialueen omistajalta sekä Lapin ELY-keskukselta. Poikkeamista haettaessa tulee huomioida käsittelyaika, joka lausuntopyyntöineen voi olla noin kaksi kuukautta. Toimintaa ei saa aloittaa ennen kuin hakemus on käsitelty ja poikkeaminen myönnetty.

Poikkeaminen ympäristönsuojelumääräyksistä on kertaluonteinen. Poikkeamista ei ole mahdollista saada esimerkiksi usean talven ajaksi kerrallaan. Poikkeamispäätöksessä annetaan tarvittavat määräykset koskien muun muassa toiminnan ympäristöhaittojen vähentämistä, jätehuoltoa sekä toiminnan sallittua kestoa. Määräyksien noudattamista valvotaan. Alueelle, jolle poikkeaminen on myönnetty, tehdään tarkastus sekä toiminnan alkaessa että sen päättyessä. Mahdollisesta poikkeamisesta huolimatta toiminnanharjoittajan on järjestettävä toimintansa siten, että se ei aiheuta ympäristön pilaantumista tai sen vaaraa.

Tiedote suomeksi on luettavissa osoitteessa www.arktisenlapinys.fi. Pohjoissaamen-, inarinsaamen- ja koltansaamenkieliset versiot tiedotteesta tullaan julkaisemaan samassa osoitteessa käännösten valmistuttua. Poikkeamishakemuslomake ja täyttöohjeet ovat saatavissa joulukuun 2020 alusta alkaen osoitteesta www.arktisenlapinys.fi.

Jakelu: Sodankylän, Inarin, Muonion, Enontekiön ja Utsjoen kunnat
Sodankylän, Inarin, Muonion, Enontekiön ja Utsjoen alueen paliskunnat
(Paistunturi, Kaldoaivi, Näätämö, Muddusjärvi, Vätsäri, Paatsjoki, Ivalo, Hammas-
tunturi, Sallivaara, Muotkatunturi, Näkkälä, Käsivarsi, Muonio, Kyrö, Sattasniemi,
Oraniemi, Syväjärvi, Lappi, Kemin-Sompio, Pyhä-Kallio)
Paliskuntain yhdistys
Saamelaispaliskunnat ry
Saamelaiskäräjät
Kolttien kyläkokous
Metsähallitus
Lapin ELY-keskus
Lapin rajavartiosto
Lapin poliisilaitos
YLE Lappi
Lapin Kansa
Inarilainen
Sompio
Luoteis-Lappi
Enontekiön Sanomat